

FIKSUT ASKELEET KOHTI ÄLYKKÄIDEN KAUPUNKIEN GLOBAALEJA RATKAISUJA

Tekesin Fiksu Kaupunki -ohjelman loppukoonnos, huhtikuu 2018

Sisällysluettelo

- Esipuhe
- Fiksu kaupunki –ohjelma lyhyesti
 - Tausta ja tavoitteet
 - Kohderyhmät ja palvelut
 - Toimintaympäristö
- Ohjelmatoimet
 - Tutkimus- ja kehitysrahoitus
 - Tapahtumat ja kilpailut
 - Verkostoitumismatkat
 - Osaamisen vahvistaminen
 - Viestintä
- Ohjelman tuloksia
 - Yleiskatsaus ohjelman tuloksiin
- Ohjelman jälkeen

Esipuhe

Fiksu kaupunki-ohjelma käynnistyi vuonna 2013 ja päättyi vuoden 2017 lopussa. Tähän aineistoon on koottu tietoa ohjelman tärkeimmistä toimista ja tuloksista, sekä linkkejä ohjelman tuottamiin materiaaleihin. Ohjelman painopistealueina olivat fikset energiaan, liikenteeseen ja rakentamiseen liittyvät ratkaisut, sekä digitalisuus muutoksen mahdollistajana.

Fiksu kaupunki -ohjelmasta rahoitettiin 196 erillistä hanketta yhteensä 58 miljoonalla eurolla. Lisätietoa hankkeista ja muuta materiaalia löytyy sivulta www.businessfinland.fi/kaupunki. Hankkeissa oli mukana 143 erillistä osallistujaa (monet tutkimustahot osallistuivat useisiin hankkeisiin). Rinnakkais/yhteishankekokonaisuuksia rahoitettiin yhteensä 23 kpl, joissa oli mukana 96 eri organisaatiota. Neljässäkymmenessäkuudessa tutkimushankkeessa on ollut mukana yli 160 muuta osarahoittajaa, jotka tukivat tutkimushankkeiden toteutusta runsaalla 2 miljoonalla eurolla. Ohjelman rahoitusvolyymi oli selvästi alkuperäisiä arvioita suurempi, mikä on osoitus ohjelman teemojen ajankohtaisuudesta ja kiinnostavuudesta. Yli 40% rahoituksesta myönnettiin lainana.

Fiksu kaupunki -ohjelma panosti ohjelman viimeisinä vuosina erityisesti yritysten kasvuun ja kansainvälistymisen edistämiseen. Yhteistyömahdollisuuksien luominen ja kansainvälistymisen edistäminen on saanut paljon positiivista palautetta mm. matka- ja tapahtumaosallistujilta. Ohjelmassa on myös pyritty kehittämään toimintatapoja uusien tahojen osallistamiseksi ja verkottamiseksi sekä uusien hankkeiden ja ideoiden edistämiseksi. Esimerkkinä näistä voidaan mainita mm. toteutetut kilpailut, minimessut tapahtumien yhteydessä ja DDay-tapahtumien sarja, joissa pyrittiin verkottamaan digiosaajia eri toimialojen avainpelureiden kanssa. 100-lasissa tapahtumat ovat koonneet yhteen laajan ja innostuneen kaupunkikehittämiskysymyksistä kiinnostuneen joukon.

Ohjelman aikana on tapahtunut iso muutos toimintaympäristössä ja asenteissa; uusista, fiksuista energiaratkaisuista on tullut valtavirtaa ja monista innovatiivisista digiratkaisuista osa rakennus- ja suunnittelupuolen arkea. Liikennemarkkinat ovat suuressa murroksessa, palveluistuminen, sähköistyminen ja robotisaatio valtaavat alaa. Yhteistyö kaupunkien ja muiden toimijoiden kanssa on tiivistynyt ja tuloksena syntyy monia arkeamme muuttavia ja helpottavia ratkaisuja ja kokeiluja.

Haluamme kiittää lämpimästi koko Fiksu kaupunki-yhteisöä, kaikkia ohjelman toiminnassa mukana olleita aktiivisia ja inspiroivia henkilöitä mukavasta ja antoisasta yhteistyöstä! Vuodenvaihteessa Tekes ja Finpro yhdistyivät Business Finlandiksi, joka jatkaa kaupunkikehittämiseen liittyvien ideoiden rahoittamista ja kansainvälistämistä.

Karin Wikman
Ohjelmapäällikkö
Business Finland

Maarit Vuorela
Ohjelman aktivaattori
Ramboll Management Consulting

FIKSU KAUPUNKI -OHJELMAN TAUSTA JA TAVOITTEET

Tausta

Fiksu kaupunki -ohjelma käynnistettiin vuonna 2013 edistämään suomalaisia innovaatioita ja suomalaisten toimijoiden asemaa kansainvälisillä markkinoilla.

Älykkääseen kaupunkikehittämiseen liittyvä globaalin liiketoimintapotentialin jakautuu usealle toimialalle, mikä luo merkittäviä kasvumahdollisuuksia suomalaisillekin yrityksille. Globaali menestys edellyttää kuitenkin käyttäjänäkökulman, eri toimialarajat ylittävän osaamisen sekä verkostoissa toimimisen yhdistämistä.

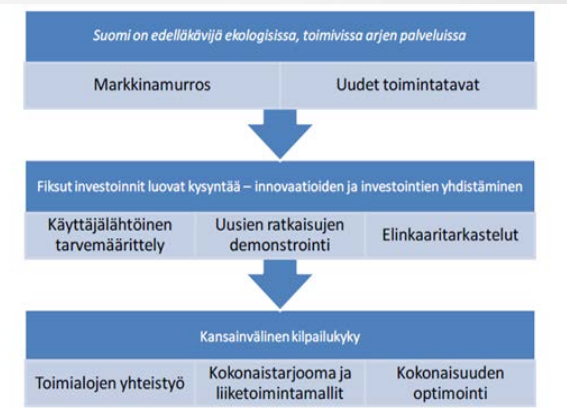
Fiksu kaupunki -ohjelma pyrki vastaamaan kaupungistumisen haasteisiin innovaatiotoimintaa sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia edistämällä. Muutosta tuettiin tutkimus- ja kehitysrahoituksella, liiketoimintaympäristön tutkimuksella, osaamisen vahvistamisella sekä tuoreella markkinatiedolla.

Tavoitteet

Fiksu kaupunki -ohjelman tavoitteena oli markkinamurros sekä uudet toimintatavat yritysten, kaupunkien ja tutkimuslaitosten yhteistyön edistämiseksi.

Kuva. Fiksu kaupunki -ohjelman visio ja kolme tavoitetta

Kuva. Fiksu kaupunki -ohjelman tavoitteena oli markkinamurros sekä uudet toimintatavat yritysten, kaupunkien ja tutkimuslaitosten yhteistyön edistämiseksi

FIKSU KAUPUNKI -OHJELMAN KOHDERYHMÄT JA PALVELUT

Kohderyhmät

1. **Yritykset**, erityisesti pk-kokoluokan yritykset sekä ekosysteemikohtaiset toimijat
2. **Kaupungit ja kunnat**, jotka maankäytön suunnittelun ja elinkeinojen kehittämisen kautta luovat kehitysympäristöjä ja avaavat markkinoita uusille toimintatavoille
3. **Kaupunkiympäristöjen ja palveluiden käyttäjät**, jotka määrittelevät asiakastarpeen, ja joilta saadaan kehitysideoita ja palautetta
4. **Tutkimustoimijat**, jotka tuottavat strategista ennakointitietoa ja tietoa globaalien kehityshankkeiden tuottamista liiketoimintamahdollisuuksista, sekä tuovat menetelmäosaamista toimintatapojen muutosprosesseihin.
5. **Julkiset toimijat**, jotka päättävät regulaatiosta ja sen tulkinnasta (mm. ministeriöt (TEM, YM, LVM ja muut ministeriöt), kuntien rakennusvalvonta ja ELY-keskukset)
6. **Kiinteistöjen ja infrastruktuurin omistajat ja sijoittajat**, kuntien vuokra-asuntoyhtiöt, kuntien kiinteistölaitokset, institutionaaliset sijoittajat, eläkevakuutus-yhtiöt, rahastot
7. **Integraattorit**, jotka yhdistävät eri tutkimus- ja toimialojen osaamista ja toimivat verkostojen kokoajina ja muutosagentteina

Palvelut

- **Rahoitus:** ohjelman teemoihin liittyvien kaupunkien ja yritysten kehitysprojektien rahoitus, tutkimushankerahoitus tutkimuslaitoksille ja -instituutioille
- **Tapahtumat:** eri toimialoja ja toimijoita yhdistävät seminaarit, työpajat ja tapahtumat
- **Benchmark- ja verkostoitumismatkat:** uusiin toimijoihin, toimintatapoihin ja liiketoimintamalleihin tutustuminen ja uuden oppiminen osana matkakokonaisuutta, ml. liiketoimintaa ja kaupunkikehitystä edistävät yritys- ja kaupunkikontaktit
- **Valmennukset ja koulutukset:** kasvuhakuisten pk-yritysten liiketoimintamallin kehittämiseen ja kansainvälisen kasvun suunnitteluun liittyvät tukipalvelut
- **Tilaututkimukset, selvitykset ja muu yhteistyö:** ohjelman teemoja ja tavoitteita tukevan osaamisen ja ymmärryksen vahvistaminen
- **Viestintä ja vuorovaikutus:** tiedon jakaminen ohjelmatoiminnasta sekä kansallisesta ja kansainvälisestä smart city -kehittämisestä

FIKSU KAUPUNKI -OHJELMAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kansallinen yhteistyö

- Tekesin muut ohjelmat (INKA, Huippuostajat, Liideri, Teollinen internet, 5G, Cleanweb, ym.)
- Finpron kasvuohjelmat (mm MaaS – älyliikenne ja High Performance Buildings)
- LVM, TEM, YM, Trafi, Liikennevirasto
- 6Aika-toimijat (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Oulu), muut kaupungit (Jyväskylä, Lahti, Kuopio, Joensuu, Salo, Sipoo), Kasvukäytävä
- Team Finland-verkosto
- Järjestöyhteistyö (Rakli, Green Building Council FI, ym.)

Kansainvälinen yhteistyö

- Pohjoismainen yhteistyö: Tanska, Norja, Ruotsi -kahdenvälistä yhteistyötä sekä Nordic Innovationin ja Pohjoismainen ministerineuvoston kautta (Nordic Build 2.0, Nordic Sustainable Cities export module)
- Yhteistyöpuitteet: H2020, EUREKA, EEN, Joint program initiative JPI Urban Europe
- Hollanti (suurlähetystön kautta, start up-yhteistyö), Saksa (energia), Espanja (Barcelona), USA (Global City Teams Challenge, New Yorkin Smart City-tapahtumat)
- Markkinatietoa mm Singapore, Yhdistyneet Arabiemiraatit, USA, Hong Kong

Ohjelmatoimet: TUTKIMUS- JA KEHITYSRAHOITUS

Ohjelman rahoitusvolyymi oli selvästi alkuperäisiä arvioita suurempi, mikä on osoitus ohjelman teemojen kiinnostavuudesta

Fiksu kaupunki-ohjelman rahoitus lyhyesti

- 196 rahoitettua hanketta, 143 erillistä rahoituksen saajaa:
- Myönnetty rahoitus 58 M€ (yritykset, kaupungit, tutkimus)
- Rinnakkaishankekokonaisuuksia (yhteiskehittämiss-hankkeita) yhteensä 23 kpl. Näissä mukana 96 eri organisaatiota.
- 46 rahoitettua tutkimushanketta, joissa ollut mukana 161 muuta osarahoittajaa yhteensä 2 miljoonalla eurolla.
- Kaikki ohjelmasta rahoitetut hankkeet:

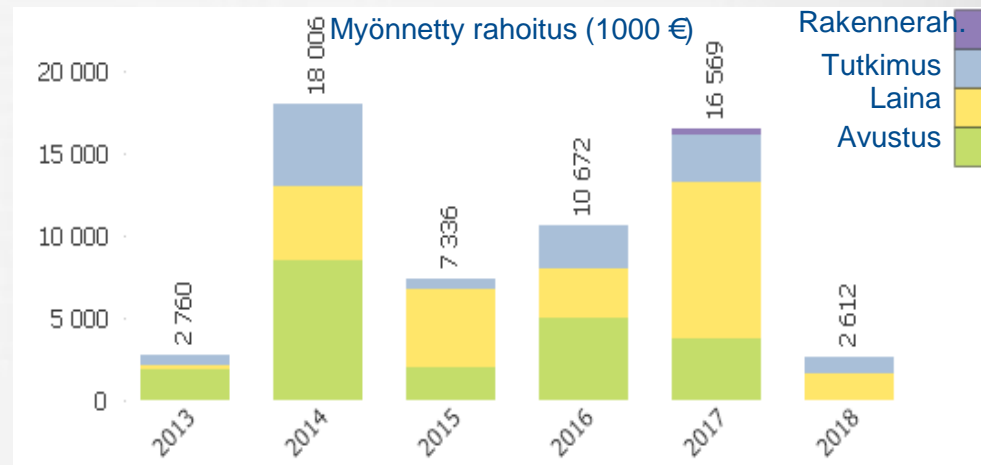
https://tietopankki.tekes.fi/anonymousextensions/Julkisen_tutkimuksen_projektit/julkisen_tutkimuksen_projektit.html?hanke_id=11236807

Muu rahoitus 2014-17

- EU:n H2020-rahoitusta on saatu Suomeen lähes 62 miljoonaa euroa.
- INKA-ohjelma on rahoittanut kaupunkikehittämiss-hankkeita 44 miljoonalla

Tekesin rahoitus	Yhteensä (€)	Tutkimus-rahoitus (€)	Hankkeita (kpl)
Energia	10 020 930	1 617 820	30
Liikenne	11 442 210	1 277 020	55
Rakennus	11 542 900	2 853 000	49
Suunnittelu	10 239 900	3 688 800	43
Muu	13 640 581	1 344 180	25

Rahoitus	Ohjelman tavoitelaajuus	Toteuma
Tekesin rahoitus yrityksille	34,7 M€	44,7 M€ (153 kpl)
- josta avustusta	- 14,7 M€	- 21,2 M€
- josta lainaa	- 20,0 M€	- 23,5 M€
Tekesin rahoitus tutkimusprojekteille	7 M€	12,8 M€ (46 kpl)
YHTEENSÄ	41,7 M€	58,0 M€

Ohjelmatoimet: TAPAHTUMAT 2012-2017

Fiksu kaupunki -ohjelmakaudella toteutettiin noin 45 ohjelman omaa tapahtumaa, joiden lisäksi ohjelma teki yhteistyötä muiden toimijoiden järjestämissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Tapahtumien tavoitteena oli verkottaa toimijoita, jakaa tietoa ja vahvistaa osaamista sekä aktivoida toimijoita t&k-hankkeisiin.

Tapahtumissa oli yhteensä tuhansia osallistujia ja niiden kautta tavoitettiin yrityksiä ja kaupunkeja, tutkimuslaitoksia ja muita keskeisiä älykkään kaupungin toimijoita. Tapahtumista saatu palaute oli hyvin positiivista; palautteen yhteenlaskettu keskiarvo oli yli 4 asteikolla 1-5, missä 5=maksimipisteet.

Otteita tapahtumien osallistujapalautteista:

"Tiesin jo etukäteen että tämän tapahtuman fokus on hieman oman alan reunalla. Silti, tämä oli relevantti tapahtuma ja tehokas päivä."

"Todella hyvin järjestetty tilaisuus. Paljon innokkaita näytteilleasettajia, paljon interaktiota osallistujien välillä."

"Erytismaininta ilmaisesta esittelymahdollisuudesta, näitä lisää! Pienilläkin toimijoilla mahdollisuus osallistua."

"Erittäin hyvä seminaari! Erinomaiset puhujat, faktatietoa eikä vain omia mielipiteitä, loistava tilaisuuden vetäjä. Olisi suonut TVn olevan paikalla!!"

"Mahdollisuus esitellä omaa yritystä juuri oikean teeman (fiksu kaupunki) alla ja ihmisille, jotka ovat aiheesta kiinnostuneita."

"Excellent event! Good presentations and workshops and lots of networking."

"Very positive and great place to be, learn and connect."

"Tilaisuudessa olisi voinut tuoda esille vielä laajemmin Team Finland apua yrityksille, ei vain Tekes rahoitus yms. apua."

Ohjelmatoimet: TAPAHTUMAT 2013-2017

Seuraavaksi on poimittu keskeisiä tapahtumia ohjelmavuosilta. Tapahtumaotsikot toimivat linkkeinä ao. tapahtuman aineistoihin.

TAPAHTUMIA v. 2013-2015

<u>Fiksu kaupunki -ohjelman aloitusseminaari</u> (08/2013)	Aloitusseminaarin keskiössä oli Fiksu kaupunki -ohjelman esittely sekä ohjelman tarjoamat palvelut.
<u>SHOKeerava Fiksu Kaupunki – Uudet ratkaisut ja kumppanuudet kaupunkien kehittämisen moottoreina</u> (03/2014)	Tapahtuma järjestettiin Fiksu kaupunki -ohjelman ja SHOK-toimijoiden (RYM, CLEEN, DIGILE ja FIMECC) yhteistyönä. Tilaisuudessa pohdittiin, miten SHOKien tulokset auttavat kaupunkeja kehittymään fiksuimmiksi ja tehokkaimmiksi.
<u>Huomisen asuminen</u> (03/2015)	Työpajassa tarkasteltiin kotiin ja lähiympäristöön liittyviä kysymyksiä pohjautuen Frost & Sullivanin ' Home of the Future' – selvitykseen.
<u>Miten tila löytää käyttäjänsä? Liikkuvan työntekijän uudet palvelut</u> (04/2015)	Tilaisuudessa tarkasteltiin, miten muuttuvat työnteon tavat vaikuttavat tulevaisuuden tilatarpeisiin sekä mitä liikkuvan työn tukeminen voi tarkoittaa yrityksen konseptikehitykselle ja liiketoiminnalle.
<u>Älykäs kaupunki-tilaisuus</u> (04/2015)	Forum Virium Helsinki, Kone Oy, Nokia Oy ja Tekes järjestivät yhdessä Älykäs kaupunki-tapahtuman Millenium-paviljongissa Helsingissä. Tavoitteena nostaa esiin 6Aika-kaupunkien älykkäitä ratkaisuja yhdessä yritysten kanssa.
<u>Invited lecture on “Building Smart Cities Leveraging Open Innovation”</u> (05/2015)	Solomon Darwin, Garwood Center for Corporate Innovation, UC Berkeley, kokosi esityksessään viimeaikaisia tutkimustuloksia kansainvälisistä smart city -hankkeista sekä esitteli avoimen innovaation hyödyntämismahdollisuuksia.
<u>Lähiöfestivaali-tapahtuma sekä Palveluilla parempaa arkea lähiöihin –teemapäivä</u> (08/2015)	Osana Lähiöfestivaali-tapahtumaa Tekesin Our House -festivaalitalossa sijaitsi tulevaisuuden koti -näyttely. Näyttelyssä oli esillä asumiseen liittyviä, Tekesin rahoittamia keihäänkärkituotteita ja -palveluita. Tekes järjesti tapahtumaviikolla myös oman päivän, missä keskityttiin seminaarien ja työpajojen kautta käyttäjälähtöiseen lähiöiden kehittämiseen. Puheenvuorot liittyivät mm. kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen, kauppaan, liikkumiseen ja kiinteistöjen korjaustarpeeseen.
<u>Business breakfast: Kiina yhteistyömahdollisuudet</u> (08/2015)	Tapahtumassa esiteltiin yhteistyömahdollisuuksia ja markkina-avauksia Kiinaan markkinoille.

Ohjelmatoimet: TAPAHTUMAT 2013-2017

TAPAHTUMIA v. 2016

MaaS aamiaistilaisuudet (02/2016)

MaaS ja joukkoliikenne

MaaS & digitaalisen alustan tarjoajat

MaaS & palvelumuotoiluyritykset

Tapahtumien teemat ja keskeiset kysymykset olivat:

MaaS & joukkoliikenne: Miten saada kunnalliset joukkoliikenteen tarjoajat mukaan ja millä ehdoilla MaaS-operaattorit saavat ostaa heidän palveluja?

MaaS & digitaalisen alustan tarjoajat: Mitä digitaalisen alustan tarjoajat voivat tarjota MaaS-operaattoreille ja mitä odotuksia operaattoreilla on puolestaan digitaalisen alustan tarjoajille.

MaaS & palvelumuotoiluyritykset: Mitä palvelumuotoiluyritykset voivat tarjota MaaS-operaattoreille ja mitä odotuksia operaattoreilla on puolestaan palvelumuotoiluyrityksille?

Energian varastointi

(05/2016)

Tapahtuma kokosi yhteen energian varastointikysymyksistä kiinnostuneet tahot keskustelemaan ja pohtimaan, mikä on paras tulevaisuuden ratkaisu varastoinnille.

Kevytkulkuneuvojen

liiketoimintamahdollisuudet

(06/2016)

Tapahtumassa edistettiin kevyeen liikenteeseen liittyvää globaalia liiketoiminnan kasvua Suomessa. Tilaisuuden tavoitteena oli synnyttää verkostoja ja kumppanuuksia alan kehittämiseksi.

Automaattiajoneuvojen

liiketoimintamahdollisuudet Suomessa

(11/2016)

Tilaisuus tarjosi ajankohtaista tietoa automaattiajoneuvojen tilanteesta sekä maailmalta että kotimaasta. Lisäksi keskusteltiin automaattiajoneuvojen luomista uusista kansallisista ja kansainvälisistä liiketoimintamahdollisuuksista.

Näin onnistut Horisontti 2020 -ohjelman

Smart City hauissa

(11/2016)

Infotilaisuudessa kansalliset EU-yhteyshenkilöt tarjosivat tuoreimmat tärpit ja vinkit EU-hakemusvalmisteluun. Tarjolla oli mm. konkreettista hanke-esimerkkejä ja vinkkejä miten hyvä hakemus rakennetaan.

100 Lasissa! Kohti Fiksua Kaupunkia

(12/2016)

Tekesin ohjelmien (Fiksu Kaupunki, INKA, 5th Gear sekä Teollinen Internet) yhteinen vuosiseminaari, jonka tavoitteena oli kertoa ohjelmien rahoittamista kehityshankkeista sekä tarjota verkottumis- ja ristipölyttymismahdollisuuksia toimialojen välillä.

Ohjelmatoimet: TAPAHTUMAT 2013-2017

TAPAHTUMIA v. 2017

<u>Market opportunities: Singapore etsii älykkäitä ratkaisuja</u> (03/2017)	Webinaarissa tuotiin esille lyhyen ja pitkän tähtäimen liiketoimintamahdollisuuksista Singaporen terveydenhuollon, asumisen, liikenteen ja valtion palvelujen digitalisoinnin alueilla.
<u>Lämpöenergian varastointi</u> (05/2017)	Turun ammattikorkeakoulu ja Tekesin Fiksu kaupunki -ohjelma järjestivät tapahtuman, jossa pohdittiin lämpöenergian varastointiin liittyviä keskeisiä kysymyksiä: Mikä on paras tulevaisuuden ratkaisu? Miten varastointi onnistuu erilaisissa maaperissä?
Reboot D.Day -tapahtumat: <u>Reboot D.Day for Energy Industries</u> (05/2017)	D.Day for Energy Industries - Tapahtuman keskiössä olivat joustavien energijärjestelmien, energiadatan ja asiakaslähtöisyyden sekä uusien liiketoimintamallien kehittäminen.
<u>Reboot D.Day for Transport and Mobility Industries</u> (06/2017)	D.Day for Transport and Mobility Industries - tapahtumassa esillä oli uudet teknologiset ratkaisut ja mahdollisuudet älykkääseen liikkumiseen ja liikenteeseen liittyen sekä liikkumisen ekosysteemin rakentaminen ja vahvistaminen toimijoiden välisellä yhteistyöllä.
<u>Reboot Finland D.Day – Smart Buildings</u> (08/2017)	D.Day – Smart buildings -tapahtuma yhdisti toimijat mm. älykkään rakentamisen ja asumisen sekä asiakaslähtöisyyden teemoissa.
<u>Market opportunities - Rapidly Emerging Growth Opportunities in the USA's Smart Energy Market</u> (08/2017)	USA:n älykkäät energiamarkkinat tarjoavat monia mahdollisuuksia myös suomalaisille toimijoille. Webinaarissa kuultiin taustaa ja tietoa niin markkinoista kuin tarkemmista mahdollisuuksista.
<u>100 Lasissa! Smart city and environment</u> (12/2017)	Tekesin ohjelmien yhteisessä tapahtumassa oli esillä mm. käynnissä olevien, Tekesin rahoittamien smart city -hankkeiden kuulumisia liikenne-, energia ja rakentamisen teemoissa.

Ohjelmatoimet: KILPAILUT 2014-2017

Kilpailutoteutuksilla Fiksu kaupunki -ohjelma edisti

- uusien palvelujen ja ratkaisujen implementointia
- ratkaisuja tarjoavien toimijoiden tunnettuutta kansallisilla ja kansainvälisillä markkinoilla.

KILPAILUT	
Fiksu energia-ideakilpailu 1.2.-31.3.2014	Kilpailulla haettiin pilotteja, joilla testataan uusia älykkään energian käytön ja tuotannon ratkaisuja. Kilpailun palkintona oli mahdollisuus kokeilla ratkaisua aidossa testiympäristössä ohjelmassa mukana olevissa kaupungeissa. Kilpailu keräsi 51 kilpailuehdotusta ja voittajat julkistettiin 28.4.2014 Älykäs kaupunki -tilaisuudessa Helsingissä.
Energia-alan startup-kilpailu 28.9.-28.10.2016	Kilpailulla haluttiin nostaa esiin startup-yrityksiä, joilla on kasvupotentiaalia ja uutta tarjottavaa energia-alalle. Kilpailuun osallistui 26 yritystä joista 10 valittiin finaaliin.
Asuntomarkkinoiden innovaatiopalkinto 2015, 2016, 2017	Tekes, Rakennuslehti ja Suomen Asuntotietokeskus myönsivät vuosittain asuntomarkkinoiden innovaatiopalkinnon. Palkinto jaettiin Asuntomarkkinat -seminaarissa Helsingissä.

Ohjelmatoimet: VERKOSTOITUMISMATKAT 2014-2017

Fiksu kaupunki –ohjelma toteutti **kolme benchmarking-matkaa sekä neljä messu-/tapahtumaosallistumiskokonaisuutta**. Ohjelman rooli oli

- koota, markkinoida ja viedä suomalaista osaamista kansainvälisiin foorumeihin ja tapahtumiin
- laajentaa suomalaisten yritysten ja kaupunkitoimijoiden kumppanuus- ja yhteistyöverkostoja.

Kansainvälisiin expo-tapahtumiin liittyen ohjelma tuki suomalaistoteutusta järjestämällä **pitching-koulutusta, organisoimalla osallistujien yhteisen info- ja verkottumistilaisuuden ennen matkaa sekä toteuttamalla näytteilleasettajaesitteitä sekä muuta markkinointimateriaalia** suomalaisen osaamisen ja ratkaisujen esilletuomiseksi.

Otteita opinto- ja benchmarkmatkojen osallistujapalautteista

”Osallistuva joukko oli todella monipuolinen ja hyvä. Kontakteja sai sekä matkalle osallistuneista että kohdepaikkojen esittelijöistä.”

”Matkanjärjestelyt toimivat oikein hyvin, rennosti ja ystävällisesti.”

”Kaupunkien puheenvuorot olivat erinomaisia ja samoin Tekes:n alustukset myöhemmille yhteydenotoille.”

”Kaiken kaikkiaan erittäin hyvä matka. Paljon nähtävää, kuultavaa, mahdollisuus interaktiiviseen keskusteluun käyntikohteissa, sekä tietysti verkostoituminen osallistujien kanssa.”

Ohjelmatoimet: VERKOSTOITUMISMATKAT 2014-2017

AKTIVITEETTI

Matka: Living lab environments in the Netherlands
29.-31.10.2014,
Amsterdam and Eindhoven

Kokonaisuus tarjosi konkreettisia esimerkkejä living lab -ympäristöistä sekä näihin liittyviä verkottumismahdollisuuksia. Vierailukohteita olivat mm. Amsterdam Arena, 3D Print Canal House, Buiksloterham, Rockstart, Eindhovenin kaupunki, High Tech Campus Eindhoven ja Brainport.

[Matkaraportti](#)

Matka: Business Development Study Tour to USA and Canada
15.-21.3.2015, Seattle, Tacoma and Vancouver

Matkan tavoitteena oli oppia uutta kaupunkien ja yritysten välisen yhteistyön muodoista ja yhteistyön edistämisestä. Vierailukohteita olivat mm. Microsoft Redmond Campus, Puget Sound Regional Council, Tacoman kaupunki, The Trade Development Alliance of Greater Seattle, Metro Vancouver, TransLink, University of British Columbia ja Vancouver Economic Commission.

[Matkaraportti](#)

Matka: Smart City Benchmark visit to Copenhagen and Hamburg
27.-29.9.2017

Energia- ja liikenneteemainen benchmark-matka, jossa kohdekaupunkien lisäksi tutustuttiin mm. seuraaviin kohteisiin Loop City, House of Green, Energy Lab Nordhavn, Hafencity ja City Science Lab.

[Matkaraportti](#)

Ohjelmatoimet: EXPO-OSALLISTUMISET 2015-2017

Kansainvälisiin expo-tapahtumiin liittyen ohjelma tuki suomalaistoteutusta

- järjestämällä messuosaston
- tarjoamalla osallistumista tukevia palveluja, kuten kansainvälistymisvalmennusta ja pitching-koulutusta
- organisoimalla osallistujien yhteisen info- ja verkottumistilaisuuden ennen matkaa sekä
- toteuttamalla näytteilleasettajaesitteitä ja markkinointimateriaalia suomalaisen osaamisen ja ratkaisujen esilletuomiseksi.

Palautteita messuosallistujilta

"Valmennus oli todella laadukas ja siitä oli käytännön hyötyä keskusteluissa."

"Jatkuvuus tilaisuuksien järjestelyssä auttaa - kun tiedetään, että ollaan mukana ensi vuonnakin voidaan esim. suunnitella tapaamisia yms."

"Konsepti on varsin hyvä. Ilman yhteisesiintymistä tuskin olisimme lähteneet mukaan."

"Osasto saavutti hienosti huomiota ja muodosti aidosti paviljongin jossa esitykset oli luonteva pitää (verrattuna moniin muihin ständeihin)"

"Ilme oli pohjoismainen. Yhteistyö muiden Pohjoismaiden kanssa edistyi. Henki yhteisosastolla oli hyvä ja kannustava."

Ohjelmatoimet: EXPO-OSALLISTUMISET 2015-2017

AKTIVITEETTI

Messuständi ja verkostoitumislounas Amsterdam Smart City Conference 2016
8.-9.6.2016

Suomalaiset osallistujat vahvistivat verkostojaan ja toivat omaa tarjontaansa esille Smart Energy, Smart Building, Smart Transport and services -teemojen alla. Toteutuksessa tehtiin tiivistä yhteistyötä Hollannin suurlähetystön kanssa mm. järjestämällä verkostoitumislounas.

[Smart Solutions from Finland -esite](#)

Expo: Suomi Paviljonki Barcelona Smart City Expo World Congress
17.-19.11.2015

'Finland 25/7' -paviljonki esitteli ratkaisuja, joilla arjen sujuvuus tehostuu älykkäästi ja kestävää kehitystä tukien niin, että 24 tunnin sijaan pelaikaa vuorokaudessa onkin 25 h. Esillä oli digiratkaisuja mm. liikkumiseen, mobiilimaksamiseen, energiatehokkuuteen ja kaupunkisuunnitteluun liittyen.

[Finland 25/7 -esite](#)

Expo: Suomi Paviljonki Barcelona Smart City Expo World Congress
15.-17.11.2016

Suomen 'Smart Solutions from Finland' paviljonki, jossa esillä sekä yritysten ratkaisuja ja kaupunkien smart city-toimintaa. Toteutuksessa tehtiin vahvaa yhteistyötä Tanskan, Norjan ja Hollannin osastojen kanssa (pitchaus, yhteistapaamiset, illallinen).

[Smart Solutions from Finland 2016 -esite](#)

Expo: Pohjoismainen Paviljonki Barcelona Smart City Expo World Congress
14.-16.11.2017

Yhteispohjoismainen paviljonki, jonka teemoja olivat energia, liikkuminen ja älykkäät rakennukset sekä ICT. Runsaasti yhteispohjoismaista ohjelmaa (matchmaking, round table, illallinen) expon rinnalla.

[Smart Solutions from Finland 2017 -esite](#)

Ohjelmatoimet: OSAAMISEN VAHVISTAMINEN 2014-2017

Ohjelmakaudella toteutetut **Tilaustutkimukset ja selvitykset**

- [Home of the Future – European Consumer demands for a Connected Lifestyle and Expectations for their Ecosystem](#) – selvitys, 2015 (Frost & Sullivan)
- [Automaation tilannekatsaus 2016](#): katsaus itseohjautuvien autojen markkinoihin ja liiketoimintamahdollisuuksiin (Tmi RH Roine Consulting)
- [Automated Vehicle Symposium 2016](#): Summary of the main topics with related recommendations to Finland (Tmi RH Roine Consulting)
- [Liikennealan testbed-koonnos](#): tietoa suomalaisista testbedeistä ja yhteiskehittämisprojekteista niin maalla, merellä kuin ilmassakin

Fiksu kaupunki -ohjelma tarjosi toimintakautensa aikana erityisesti kansainvälistymis- ja pitchaus**koulutusta ja valmennusta**

- Living Lab-toiminnan tukeminen -sparraus, kohderyhmänä erityisesti kaupungit, 2014-2015 (Kasvutehdas Oy)
- Kansainvälistymisvalmennukset yrityksille ja kaupungeille, 2015-2017 (Geowise Oy)
- NABC-pitchausvalmennukset (Need, Approach, Benefits, Competition) yrityksille ja kaupungeille, 2015-2016 (Marianne Poulsen)
- Tuotantomenetelmien kehittäminen –koulutus, kohderyhmänä yritykset 2017 (YOKA Consulting Oy)

Ohjelmatoimet: VIESTINTÄ 2013-2017

Kohderyhmän tavoittamisessa viestinnällä oli keskeinen rooli tapahtumatuotannon rinnalla. Yrityksille pyrittiin luomaan mahdollisimman matala kynnys yhteydenottoihin uusien hankeideoiden edistämiseksi.

Ohjelman pääviestintäkanavat olivat ohjelman

- verkkosivut
- Fiksu kaupunki -Älykäs elinympäristö –utiskirje, jolla oli noin 4100 tilaajaa.

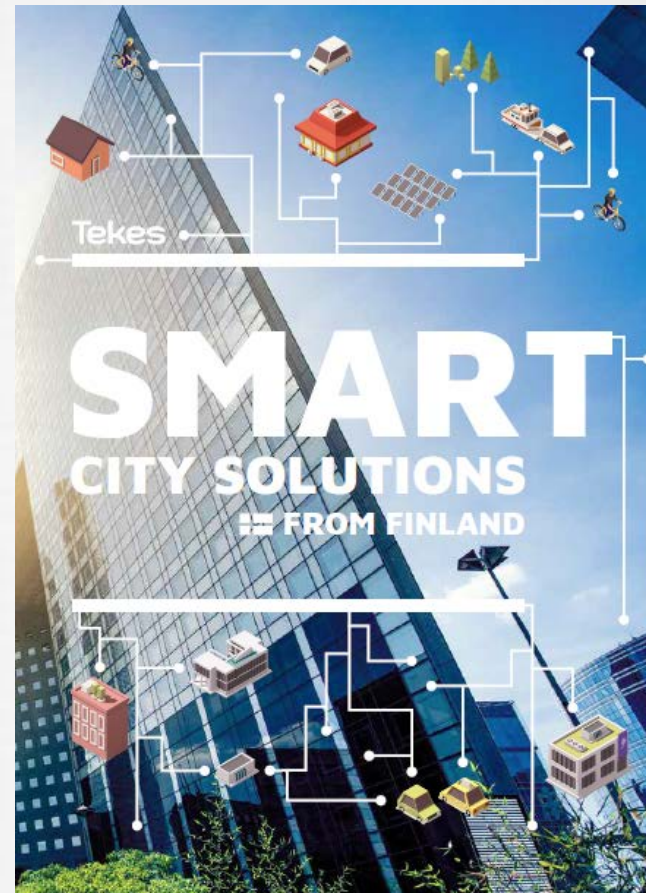
Viestinnässä korostuivat ohjelman tarjoamat **palvelut, uutiset ja tapahtumat sekä ohjelman tulokset** mm. yritys- ja tutkimushanke-esittelyt.

Lisäksi kansainvälisten tapahtumaosallistumisten tueksi Fiksu kaupunki -ohjelma toteutti **esitemateriaalia** vuosina 2015-2017.

Ohjelman keskeiset aineistot, uutiset, tulokset, esittely- ja markkinointimateriaalit sekä matkaraportit on koottu [Business Finlandin verkko-sivulle](#).

Keskeiset ohjelma-aineistot

- [Smart solutions from Finland](#), Ohjelman loppujulkaisu 2017
- Fiksu kaupunki -ohjelman [rahoittamat hankkeet](#)

Ohjelmatoimet: VIDEOVIESTINTÄ 2015-2017

Fiksu kaupunki -ohjelmaan liittyviä videototeutuksia

OurHouse -lähiöfestivaali 08/2015

- [OurHouseASMA](#)
- [Our House - Mitä tulevaisuuden asukas tarvitsee?](#)

Energia startup -kilpailun finalistit 10/2016

- [Altum Technologies](#)
- [BioGTS](#)
- [Fourdeg](#)
- [HMA analytics](#)
- [Joukon Voima](#)
- [Masar Smart Energy](#)
- [Optiwise](#)
- [SFTec](#)
- [Sun Energia](#)
- [Virte Solar](#)

100lasissa -tapahtuma 11/2016

- [Miko Huomo, Green Energy Finland,; Markku Makkonen, Fourdeg; Anna-Kaisa Ikonen, pormestari, Tampereen kaupunki](#)

Reboot Finland D.Day-tapahtumasarja 2017

- [Videoita D.Day-esityksistä](#)
- [Reboot Finland D.Day potpurit 1 & 2](#)

100lasissa-tapahtuma 12/2017

- [Margit Noll, Strategic Innovation Agenda for Europe](#)
- [Merja Fischer, Future of Smart Cities](#)
- [Jan Vapaavuori, Future of Smart Cities](#)
- [Rajeev Suri, Digitalization and future smart city solutions](#)
- [Pekka Tiitinen, Future of Smart Cities](#)
- [Tero Blomqvist, Smart Tampere -ekosysteemiohjelma](#)

OHJELMAN TULOKSIA

Ohjelman aikana sekä loppuraportointivaiheessa kerätyn palautteen mukaan **Tekesin rooli erityisesti rahoituksessa, viestinnässä ja verkottamisessa on ollut merkittävä sekä yritysten että kaupunkien näkökulmasta.**

Älykkäiden teknologioiden ja palveluiden kokonaisuudet ovat konkretisoituneet ohjelmakaudella **aitojen testi- kehitysympäristöiden kautta valtavirraksi ja loppukäyttäjien hyödynnettäväksi.** Tulosten aikaansaamista on edistänyt myös **toimintaympäristössä tapahtunut laaja asennemuutos**, jossa kestävän kehityksen mukaisesta yritystoiminnasta on tullut aitoa kilpailukykyistä liiketoimintaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Omalla toiminnallaan Fiksu kaupunki -ohjelma on onnistunut rohkaisemaan kaupunkeja yhä innovatiivisimpiin toimintatapoihin. **Kaupungit ovat aktivoituvat testiympäristöjen myötä yritysten tuotteiden ja palveluiden edistämiseen, nähden samalla oman roolinsa mahdollistajana yhä laajempaan.** Kaupungit ovat myös huomioineet välillisen invest in-näkökulman tuomat hyödyt.

Fiksu kaupunki -ohjelma edisti ja syvensi toimijoiden älykkäiden kaupunkiratkaisujen ymmärrystä ja osaamista. **Ohjelma nosti laajasti esiin suurkaupunkien parhaita ratkaisuja lähimarkkinoilta ja muualta maailmasta, sekä vahvasti verkoston osaamista ja yhteistyökykyiksiä.** Tässä keskiössä olivat kansainväliset ja kotimaiset tilaustutkimukset, EU-tutkimus- ja yrityshankeverkostojen edistäminen sekä kansainväliset puheenvuorot kansallisissa tilaisuuksissa. Lisäksi ohjelma tuki oppimista benchmark-matkojen ja messuosallistumisten avulla, mikä edisti myös kansainvälisten sekä kansallisten kontaktien syntymistä.

Kansallisesti **ohjelma verkotti toimijoita toimialarajojen yli**, mikä osaltaan aikaansai yllättäviäkin hanketoimijoiden verkostoja ja yhteishankkeita. Eri toimialojen osaamisen ja toimijoiden yhdistäminen on synnyttänyt arvoverkkoja, joista myöhemmin muodostui ja on edelleen muodostumassa laajempia yritysekosysteemejä.

OHJELMAN TULOKSIA

Fiksu kaupunki -ohjelma loi **mielikuvaa älykkäistä ja moderneista suomalaisista kaupungeista, joissa arjen sujuvuutta edistävät suomalaisten yritysten innovatiiviset ratkaisut ja joissa käyttäjät ja arjen sujuvuus ovat kaiken toiminnan keskiössä.** Lisäksi ohjelma nosti **kansainvälistymiseen liittyvien toimenpiteiden myötä yritysten ja kaupunkien valmiuksia toimia entistä vahvemmin ja menestyksekkäämmin kansainvälisillä markkinoilla.**

Ohjelmatoiminnassa mukana olevien **pk-yrityksien kansainvälistymisloikkaa** tuettiin monin tavoin mm. valmennusten, messuosallistumisten ja verkostoitumismatkojen avulla. Yritysten kansainvälistymisen haasteisiin on vastattu yritysten keskinäisellä ja yritysten ja kaupunkien välisellä **yhteistyöllä ja tiedonjakamisella. Vertaisoppiminen** ja yhdessä tekeminen loivat yhteishenkeä Fiksu kaupunki -ohjelman toimijoille. Tätä tavoitetta ohjelma edisti myös viestinnän avulla. Tapahtumat ja viestintätoimet tavoittivat runsaslukuisen yleisön ja ohjelman toiminta oli alusta alkaen vuorovaikutteista eri kohderyhmien kanssa. Ohjelman monipuolinen vuorovaikutus ja viestintä ja sen mukanaan tuoma näkyvyys niin kotimaassa kuin ulkomailla tuotti huomattavaa lisäarvoa toimijoille sekä lisäsi verkoston yhteistyökykyä yli toimialarajojen.

OHJELMAN JÄLKEEN

Fiksu kaupunki -ohjelmassa edistetyt. **teemat energia, liikkuminen ja liikenne sekä rakentaminen jatkuvat vahvasti ohjelman päättymisen jälkeen Business Finlandin toiminnassa.**

Liikenteen ja liikkumisen osalta Fiksu kaupunki -ohjelmassa tunnistetut toimintatavat, liiketoimintaideat ja yritykset jatkavat kehittymistä **Älykkään liikkumisen ohjelmassa**, jonka valmistelu on aloitettu alkuvuodesta 2018. Valmistelussa olevan ohjelma tulee olemaan laaja, monivuotinen kokonaisuus sisältäen TKI-rahoitusinstrumentit ja Export- ja Invest In-toimet. Ohjelma on osa LVM:n Liikennealan kasvuohjelmaa, mikä on julkaistu vuonna 2017.

Älykäs energia –ohjelma rahoittaa 100 miljoonalla eurolla älykkäiden energiaratkaisujen kehitystyötä Suomessa vuosina 2017-2021. Ohjelman tavoitteena on kasvattaa Suomen roolia älykkäiden energiaratkaisujen edelläkävijänä ja testialustojen tarjoajana. Lisäksi ohjelma kehittää älykkään energian ekosysteemejä, tukee yritysten vientiin tähtääviä innovaatioita ja verkostoja, vaikuttaa vahvan osaamispohjan syntymiseen ja kehittymiseen sekä edistää uusien yritysten syntymistä ja kasvua energia-alan murroksessa.

Fiksu kaupunki -ohjelmassa luodut verkostot ja säännölliset vuorovaikutteiset tapahtumat sekä näistä seuranneet yhteisen osaamispohjan vahvistaminen säilyvät ja edelleen vahvistuvat Business Finlandin toiminnassa. Tämä tukee käynnistynyttä systeemistä muutosta ja uudistumista.

Fiksu kaupunki - ohjelman luomat niin yritys- kuin kaupunkiverkostot on tärkeä säilyttää innovatiivisina. Tämä tarkoittaa **kehitysrahoituksen ja ohjelman toimintatapojen ja toimintojen ylläpitämistä Business Finlandin toimesta (esim. tapahtumat, benchmarkmatkat, expo- ja messuosallistumiset)**. Fiksu kaupunki -ohjelma käynnisti systeemisen muutoksen kaupunkien uudistumisessa, mutta jotta aito edelläkävijyys saavutettaisiin globaalilla tasolla, kansallisen tuen ja toiminnan täytyy olla jatkuvaa, säännöllistä ja pitkäaikaista myös tulevaisuudessa.

